

OBSAH

Otázka emocionality a estetickej skúsenosti ako jej osobitého príkladu

Prvá časť: Zabudnutosť emocionality a problémy jej výskumu

1	Potláčanie otázky emocionality a jeho dôvody	13
1.1	Metafyzický status emócií	15
1.2	Epistemický problém emócií	17
1.3	Subjektivistický problém emocionality	19
2	Dôležitosť a ontická prednosť otázky emocionality	23
2.1	Fundamentálnosť emocionality	23
2.2	Ontická prednosť emocionality	24
2.3	Ontologická prednosť emocionality	26
3	Estetická skúsenosť ako príklad emocionality	30
3.1	Estetická skúsenosť má somatické prejavy	30
3.2	Estetická skúsenosť je subjektívne prežívaná	31
3.3	Estetická skúsenosť aktivizuje konanie	31
3.4	Výraz estetickej skúsenosti	32
3.5	Kognitívna funkcia estetickej skúsenosti	33

Druhá časť: Prípravná analýza skúmania estetickej skúsenosti

4	Expozícia a štruktúra otázky krásy a estetickej skúsenosti	37
4.1	Historické prístupy k skúmaniu krásy – predohra	37
4.1.1	<i>Idealizmus</i>	37
4.1.2	<i>Klasické koncepty krásy</i>	38
4.1.3	<i>Subjektivistický prístup</i>	40
4.1.4	<i>Krása ako hodnota bez účelu</i>	41
4.1.5	<i>Estetika ako samostatná filozofická disciplína</i>	42
4.2	Aktuálne prístupy skúmania estetickej skúsenosti	43
4.2.1	<i>Fenomenológia krásy</i>	43
4.2.2	<i>Experimentálna a empirická estetika</i>	44
4.2.3	<i>Psychológia krásy</i>	45

4.2.4	<i>Evolučná estetika</i>	45
4.2.5	<i>Neurofenomenológia a neuroestetika</i>	45
4.2.6	<i>Kultúrna antropológia a komparatívna estetika</i>	46
4.2.7	<i>Komputačná estetika</i>	47
4.3	Terminologické vymedzenie skúmania	48
4.3.1	<i>Krása nie je umenie</i>	48
4.3.2	<i>Estetická skúsenosť nie je krása</i>	49
4.3.3	<i>Čo je to skúsenosť?</i>	51
4.3.4	<i>Estetická skúsenosť</i>	52
4.4	Štruktúra otázky skúmania	56
4.4.1	<i>Čo sa nám páči? – Čo majú krásne veci spoločné?</i>	57
4.4.2	<i>Ako prebieha estetická skúsenosť? – Čo pri nej prežívame?</i>	57
4.4.3	<i>O čo ide v estetickej skúsenosti?</i>	57
4.5	Použité metódy	57
4.5.1	<i>Fenomenologický prístup</i>	57
4.5.2	<i>Kognitívnovedný prístup</i>	58
4.5.3	<i>Hermeneutický prístup</i>	59
4.5.4	<i>Evolučný prístup</i>	59
4.6	Predbežný náčrt skúmania	60

Analýza krásy a estetickej skúsenosti z perspektívy prvej a tretej osoby

Tretia časť: Fenomenologicko-existenciálna analýza estetickej skúsenosti z prvej osoby

5	Husserl – estetická skúsenosť je somatická	63
6	Heidegger – estetická skúsenosť je rozumejúca	66
6.1	Čo majú „krásne veci“ spoločné?	67
6.2	Páčenie sa	70
6.2.1	<i>Temporalita estetickej skúsenosti – merleau-pontyovské intermezzo</i>	73
6.2.2	<i>Estetická skúsenosť obohacuje</i>	76
6.3	O čo nám pri pociťovaní krásy ide?	78

Štvrtá časť: Estetická skúsenosť z pohľadu neurovied

7	Čo majú rozmanité estetické skúsenosti spoločné?	84
7.1	Centrá mozgu aktívne počas estetickej skúsenosti a pri estetickom hodnotení – neurobiológia krásy	84
	a) Štrukturálna úroveň	84

7.1.1	<i>Medio-orbitofrontálny kortex</i>	84
7.1.2	<i>Inzulárny kortex</i>	88
7.1.3	<i>Nucleus accumbens</i>	89
7.1.4	<i>Ďalšie oblasti aktivity</i>	89
	b) Bunková úroveň	90
7.2	Biochemické koreláty estetickej skúsenosti	90
7.2.1	<i>Dopamín</i>	90
7.2.2	<i>Opioidy</i>	93
7.2.3	<i>Oxytocín</i>	93
7.2.4	<i>Vasopresín</i>	94
7.3	Záver k neurobiochemickým prienikom	94
8	O čo v estetickej skúsenosti ide?	97
8.1	Príjemné pocity ako odmena – Rollsov model emocionality ...	97
8.2	Evolučná teleológia	98
8.3	Sociálne aspekty evolučnej skúsenosti	102
8.4	Móda	105
8.5	Davovosť či originalita? – problém estetického esencializmu ..	107
9	Vzdialenejšie oblasti zapojené do systému odmiem	111
9.1	Schillerovské intermezzo – korelácie medzi krásou a dobrom	112
9.2	Dilema krásy	116
10	O čo nám ide v estetickej skúsenosti z evolučného hľadiska? ..	122
10.1	(Krása) odmena spočíva v pôžitku	122
10.2	Odmena spočíva v existencii (1)	125
10.3	Malé intermezzo – stratégie sexuálneho správania alebo lekcia z teórie hier ako okno do účelnosti atraktivity ...	127
10.4	Odmena spočíva v existencii (2)	129
10.5	Existencia rodu či jednotlivca?	132
10.6	Význam krásy pre jednotlivca	133
10.7	Krása ako hľadanie lepšieho, kvalitnejšieho sveta	137

**Pokus o zhrnutie významu emócií a náčrt
filozofie emocionality z druhej osoby**

Piata časť: Kognitívny aspekt emócií a význam ich výrazu

11	Pocity sprítomňujú dôležité informácie pre subjekt	141
12	Emócie ako zviditeľňovanie vlastného stavu ostatným	145
13	Umelecká tvorba ako expresia neviditeľného	153
14	Filozofia emocionality z perspektívy druhej osoby	157

15	Záver	163
16	Literatúra	165
17	Edičná poznámka	179
18	O autorovi	180